

the journal of mesopotamian studies

Periodical Journal for Kurdish, Arabic and Syriac Studies
Vol. 2/2 Summer 2017

ISSN: 2147-6659

MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
Türkiye' de Yaşayan Diller Enstitüsü

The Journal of
Mesopotamian Studies

Periodical Journal for Kurdish, Arabic and Syriac Studies

Vol. 2/2 Summer 2017

ISSN: 2147-6659

Mardin Artuklu Üniversitesi Adına:

Owner on Behalf of Mardin Artuklu University:

Prof. Dr. Ahmet AĞIRAKÇA
(Rektör)

Editör | Editor in Chief

Doç. Dr. M. Nesim DORU (Enstitü Müdürü)

Sayı Editörleri | Issue Editors

Dr. Zülküf ERGÜN, Dr. Shahab VALİ

Editör Yardımcıları | Assistant Editors

Arş. Gör. Kenan SUBAŞI, Arş.Gör. Ziyattin YILDIRIMÇAKAR

Yazı İşleri Müdürü | Editor In Chief

Ali DEMİR (Enstitü Sekreteri)

JMS Kordinatörü | Coordinator

Uzm. Ferhat DEMİRALP

Yönetim Kurulu | Board of Directors

Doç. Dr. Mehmet Nesim DORU, Doç. Dr. Abdurrahman ADAK, Dr. Shahab VALİ,
Dr. Necat KESKİN, Dr. Kutlu AKALIN, Dr. Zülküf ERGÜN

Yayın Kurulu | Editorial Board

Doç. Dr. Mehmet Nesim DORU, Doç. Dr. Rafik SULEİMAN, Doç. Dr. Abdurrahman ADAK, Dr. Kutlu AKALIN,
Dr. Mustafa ASLAN, Dr. Shahab VALİ, Dr. Necat KESKİN, Dr. Yılmaz ÖZDİL, Dr. İbrahim BİNGÖL, Dr. Mehmet Tayfun,
Dr. Zülküf ERGÜN

Danışma Kurulu | Advisory Board

Prof. Dr. Ahmet AĞIRAKÇA - Mardin Artuklu Ün., Prof. Dr. Abdülhalim AYDIN - Fırat Ün., Prof. Dr. Farouk ISMAEL- Unv
Hamburg (Almanya), Prof. Dr. Eleanor COGHILL - Uppsala Ün (İsveç), Prof. Dr. Carina JAHANI Uppsala Ün (İsveç), Prof.
Dr. Gülşat AYGİN - Illinois Ün. (ABD), Prof. Dr. Arda ARIKAN - Akdeniz Üniv., Prof. Dr. İbrahim ÖZCOŞAR - Mardin
Artuklu Ün., Prof. Dr. Mesut ERGİN - Dicle Ün., Prof. Dr. M. Faruk TOPRAK - Ankara Ün., Prof. Dr. Vahab VALİ (İran), Doç.
Dr. Abdulwahab K. MOUSA - Zaho Ün. (Irak), Doç. Dr. Abdurrahman ADAK- Mardin Artuklu Ün., Doç. Dr. Hazem Said
MONTASIR - El-Ezher Ün. (Mısır), Doç. Dr. Jean François PEROUSE - İst. Anad. Arş. Enst., Doç. Dr. M. Nesim DORU - Mardin
Artuklu Ün., Doç. Dr. M. Sait TOPRAK - Mardin Artuklu Ün., Doç. Dr. Vahap ÖZPOLAT - Mardin Artuklu Ün., Dr. Amr
TAHER - Harward Ün. (ABD), Dr. Barzoo ELIASI - Oxford Ün. (İngiltere), Dr. Kaveh DASTOOREH - Koye Ün. (Irak), Dr.
Khaled KHAYATI - London Ün. (İngiltere), Doç. Dr. M. Zahir ERTEKİN - Bingöl Ün., Dr. Nesim SÖNMEZ - Van Yüzüncü Yıl
Ün., Dr. Osman ASLANOĞLU - Dicle Ün., Dr. Yavuz AYKAN - Boğaziçi Ün., Dr. Michael CHYET - Washington Library (ABD).
Dr. Hayrullah ACAR - Mardin Artuklu Ün., Dr. Mustafa ÖZTÜRK - Mardin Artuklu Ün.

Bu Sayının Hakemleri | Reviewers of This Issue

Doç. Dr. Rafik SULEİMAN, Doç. Dr. Abdurrahman ADAK, Doç. Dr. Tahirhan AYDIN, Dr. Ahmet GEMİ,
Dr. Necat KESKİN, Dr. Mehmet TAYFUN, Dr. Hayrullah ACAR, Dr. Zülküf ERGÜN, Dr. Shahab VALİ
Dr. Nurettin BELTEKİN, Dr. Osman ASLANOĞLU

Yönetim Yeri | Head Office

Mardin Artuklu Üniversitesi Türkiye'de Yaşayan Diller Enstitüsü

Rektörlük Ek Binası Yerleşkesi Artuklu/Mardin

Tlf: +90 482 212 98 84 20 Fax: +90 482 212 98 85 e-mail: : jms@artuklu.edu.tr /mesopotamianstudies@gmail.com
web: http://jms.artuklu.edu.tr

Baskı | Printing

Dizgi ve Tasarım: Mustafa Akbaş

Baskı: Mardin Sesi Gazetecilik Matbaacılık Ltd. Şti.

Baskı Yeri ve Tarihi | Publication Place and Date

13 Mart Mah. Özel İdare Müd. Ark. Sürücü Apt. No:3/B - Mardin
Tel&Fax: 0482 213 16 56 - 212 11 58 • www.mardinsesi.com.tr

Ağustos 2017

© Mardin Artuklu Üniversitesi Türkiye'de Yaşayan Diller Enstitüsü'nün bilimsel bir yayım organı olan Mesopotamian Studies Dergisi, uluslararası hakemli bir dergi olup altı ayda bir (Ağustos-Şubat) ve yılda iki sayı olarak yayımlanacaktır. Dergide Kürt, Arap ve Süryani kültürü, dili ve edebiyat alanlarında akademik nitelik taşıyan ve Türkçe, Kürtçe, Arapça, İngilizce ve Süryanice dillerinde yazılacak olan bilimsel çalışmalara yer verilecektir. | The Journal of Mesopotamian Studies is publication of The Institute of Living Language of Mardin Artuklu University. The Journal Mesopotamian Studies is a international peer-reviewed journal and will be published semi-annually (August - February). The scientific research on Kurdish, Arabic and Syriac culture, language and literature which written in Turkish, Kurdish, Arabic and Syriac languages will be published in The Journal of Mesopotamian Studies.

İçindekiler | Contents

Editör'den

IV-VII

Editorial

Makaleler | Articles

Abdurrahman ADAK
Destnvisên Mewlûda Melayê Bateyî di Arşîva A. Jaba
de: Nasandin û Analiz

01-29

Abdurrahman ADAK
The Manuscript of Melayê Bateyî's Mewlûd in A.
Jaba's Archives: The Introduction and the Analysis

Ümran ALTINKILIÇ
Heteroglossia di Romana *Saturn* a Remezan Alan de

31-47

Ümran ALTINKILIÇ
Heteroglossia in the Novel *Saturn* by Remezan Alan

Güneş KAN
Îmaja Ermenî di Romanên Kurdî Yên Sovyetê de

49-70

Güneş KAN
Image of Armenian in Soviet Kurdish Novels

Sevda ORAK REŞİTOĞLU
Di Edebiyata Yarsanan de Kêlamên Jinan: Mînaka
Remzbarê

71-87

Sevda ORAK REŞİTOĞLU
The Kalams of the Women in the Yarsan Literature:
Example of Remzbar

İbrahim BİNGÖL
Cihnav di Zazakiya Gimgimê de

89-107

İbrahim BİNGÖL
Pronouns in the Zazaki of Gimgim's Accent

م.ی. نادیه ولی جبار
پرسی ئێزێن (توژیژینو جیهکی نهنترۆپۆلۆژییه)

109-141

Nadia Wali JABBAR
Women's Funeral (An Anthropological Study)

Özgür KÖSE, H. Sezgi SARAÇ, Arda ARIKAN
An Ethnolinguistic Portrayal of the Arabic-Speaking
Orthodox Christian Community of Antakya, Turkey

143-158

Özgür KÖSE, H. Sezgi SARAÇ, Arda ARIKAN
Arapça Konusan Ortodox Hristiyanların
Etnodilbilimsel Bir Portresi

صافیه فتح الله زفنگی
مقارنات فی محاکاة الأصوات بین اللغتين العربیة والکوردیة

159-177

Safia F. ZEVENKİ
Comparisons In Onomatopoeia Between Arabic
And Kurdish

Çeviri | Translation

Stephan PROCHÁZKA
Dil İlişkisinde Dil Ölümine: Kilikya'da
(Güney Türkiye'de) Konuşulan Arapça Örneği
Çev: Muna YÜCEOL ÖZEZEN

181-195

Stephan PROCHÁZKA
From Language to Language Death: The Example of
the Arabic Spoken in Cilicia (Southern Turkey)
Trs: Muna YÜCEOL ÖZEZEN

Sebastian P. BROCK
Nesturî Kilisesi: Esefle Karşılancak Bir İsimlendirme
Çev: Kutlu AKALIN, Zafer DUYGU

197-208

Sebastian P. BROCK
The Nestorian Church: A Lamentable Misnomer
Trs: Kutlu AKALIN, Zafer DUYGU

Kitap Değerlendirmesi | Book Review

Zafer DUYGU
Süryani Tarih Yazıcılığında Geç Antikçağ:
Hristiyanlık, İslam, Siyasi Tarih
Değerlendirme: Kutlu AKALIN

211-213

Zafer DUYGU
Süryani Tarih Yazıcılığında Geç Antikçağ:
Hristiyanlık, İslam, Siyasi Tarih
Review: Kutlu AKALIN

Editör'den

Mardin Artuklu Üniversitesi Türkiye'de Yaşayan Diller Enstitüsü yayını olan The Journal of Mesopotamian Studies dergisininin 3. sayısını siz değerli okur, araştırmacı ve akademisyenlere ulaştırmaktan mutluluk duyuyoruz.

Yeni bir dergi olmamız ve daha uluslararası indekslere girmememize rağmen yurt içinden ve yurt dışından gelen makalelerin varlığı bizleri memnun etmiştir. Bununla birlikte bu sayımızda Süryaniyat ile ilgili herhangi bir makale yayımlayamamamız bizim için üzüntü verici bir noktadır. İleriki sayılarımızda bu alan ile ilgili makaleleri yayınlamayı umuyor ve değerli akademisyen ve araştırmacılardan makale beklediğimizi belirtmek istiyoruz.

Bu sayımızda toplam sekiz makale, iki çeviri ve bir de kitap tanıtımı yer almaktadır. Bu makalelerden beşi Kürtçenin Kurmanci lehçesi, biri Kürtçenin Sorani lehçesi, biri İngilizce ve biri de Arapça ile kaleme alınmışlardır. Diğer iki makale de İngilizceden Türkçeye çevrilmişlerdir.

Abdurrahman Adak “Destnivîsên Mewlûda Melayê Bateyî di Arşîva A. Jaba de: Nasandin û Analîz” adlı makalesinde A. Jaba'nın arşivinde bulunan ve Leningrad Kütüphanesinde Kurd 7, Kurd 9 ve Kurd 33b numaralarıyla kayıt altına alınan Melayê Bateyî'nin Kürtçe mevlidinin nüsha tavsiflerini yaparak bu üç nüshayı elyazmaları (codicology) disiplini çerçevesinde değerlendirmektedir.

Ümran Altıncılıç “Heteroglossîa di Romana Saturn a Remezan Alan de” makalesinde Mihail Bakhtin'in roman teorisi çerçevesinde tarihi ve toplumsal bir olgu olarak heteroglossia kavramını açıklamakta ve bu kavram etrafında Remezan Alan'ın Saturn adlı romanını incelemektedir.

Güneş Kan “Îmaja Ermenî di romanên Kurdî yên Sovyetê de” makalesinde sekiz Sovyet Kürt romanında (Berbang, Hopo, Dimdim, Xatê Xanim, Şer Li Çiya, Kurdê Rêwî, Hewarî, Dê û Dêmarî) ermeni imajını işlemekte ve olumlu ermeni temsilinin arka planındaki faktörleri ortaya çıkarmaktadır.

Sevda Orak Reşitoğlu “Di Edebiyata Yarsanan de Kelamên Jinan: Mînaka Remzbarê” adlı makalesinde Remzbar örneğinde Yarsan Kürt edebiyatında kadının rolü üzerinde durduktan sonra Remzbar'ın deyişlerinin içerik analizini yapmaktadır.

İbrahim Bingöl “Cihnav di Zazakiya Gimgimê de” adlı makalesiyle Zazaca'nın kuzey ağızına mensup olan Gimgim (Varto) yöresi Zazacasının zamirlerinin özelliklerini incelemektedir.

Nadia JABBAR, “نہنترۆپۆلۆژییە توێژینەوہیەکی , پرسەى ژنان” adlı makalesinde özellikle Erbil şehri üzerinde yoğunlaşarak, kadın cenaze törenleri geleneği ve sosyal bir fenomen olarak bu geleneğin değişim potansiyelini antropolojik bir bakışla incelemeye çalışmıştır.

Özgür Köse, H. Sezgi Saraç ve Arda Arıkan “An Ethnolinguistic Portrayal of the Arabic-Speaking Orthodox Christian Community of Antakya, Turkey” başlıklı makalede Türkiye’de Arapça konuşanların üçte birini barındıran Antakya’da Arapça kullanım durumu ve bu dilin yaşadığı değişimi, kuşaklar arası bir perspektif ile incelemeye çalışmışlardır.

Safiye F.Zevenki, “مقارنات في محاكاة الأصوات بين اللغتين العربية والكوردية” adlı makalesinde Kürtçe ve Arapça arasında bir karşılaştırma yaparak, ses simülasyonu alanında (Onomatopoeia), bu iki dilin kelime dağarcığını izlemiş, ayrıca bu iki dil arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları inceleyerek Kürtçe ve Arapçanın anlamsal özelliklerini belirlemeye çalışmıştır.

Muna Yüceol Özezen, Stephan Procházka’nın “Orientalia Suecana (S. XL-VIII, ss. 115-125, 1999)”da yayımlanan “From Language to Language Death: The Example of the Arabic Spoken in Cilicia (Southern Turkey) makelesini “Dil İlişkisinden Dil Ölümüne: Kilikya’da (Güney Türkiye’de) Konuşulan Arapça Örneği” başlığı altında Türkçeye aktarmıştır.

Kutlu Akalın ve Zafer Duygu da Sebastian P. Brock’un “Bulletin of the John Rylands University Library of Manchester (78: 3, 1996)”da yayımlanan “The Nestorian Church: A Lamentable Misnomer” adlı makalesini “Nesturi Kilisesi: Esefle Karşılancak Bir İsimlendirme” adı altında Türkçeye kazandırmışlardır.

Ayrıca bu sayıda Kutlu Akalın, Zafer Duygu’nun Süryani Tarih Yazıcılığında Geç Antikçağ: Hıristiyanlık, İslam, Siyasi Tarih kitabını tanıtmaktadır.

Yukarıda kısaca içeriklerinden bahsettiğimiz makaleler ile dergimizin bu sayısında kendi alanlarımızda bilim dünyasına küçük de olsa bir katkıda bulunmuş olmayı umuyor ve çalışmalarımızın daha iyiye doğru gitmesi için her türlü eleştiri ve katkılarımızı almaya hazır olduğumuzu bildirmek istiyoruz.

Dr. Zülküf ERGÜN / Dr. Shahap VALİ
Editörler

Editorial

It is a great pleasure for us to present the 3rd issue of The Journal Of Mesopotamian Studies, which is a publication of The Institute of Living Languages of Mardin Artuklu University, to you dear readers, researchers and academicians.

It pleases us that we received many articles from both national and international parts although our journal is new and not in the international indexes. We feel sorry that there is not any work on Assyrian in this issue. But we hope that we will be able to publish some articles about it in the next issues; so, we are expecting articles from academicians and researchers to be published in the next issues.

There are eight articles, two translations and one book review included in this issue. Five of these articles are in Kurmanji Kurdish, one is in Sorani Kurdish, one is in English and one is in Arabic. And one of the two translated articles is translated from English, the other one from Turkish.

In his article “Destnivîsên Mewlûda Melayê Bateyî di Arşîva A. Jaba de: Nawsandin û Analîz” (The Manuscript of Melayê Bateyî’s Mewlûd in A. Jaba’s Archive: The Introduction and the Analysis), Abdurrahman Adak analyzes three manuscripts of Mawlid, written by Melayê Bateyî, according to the Cordology Discipline.

Ümran Altınkılıç explains the term heteroglossia as a historical and social fact in accordance with the theory of novel of Mikhail Bakhtin in his article “Heteroglossia di Romana Saturn a Remezan Alan de” (Heteroglossia in the Novel Saturn by Remezan Alan) and analyzes the novel Saturn by Remezan Alan.

Güneş Kan in her article “Îmaja Ermenî di romanên Kurdî yê Sovyetê de” (Image of Armenian in Soviet Kurdish Novels), analyzes the Armenian Image in eight Soviet Kurdish novels (Berbang, Hopo, Dimdim, Xatê Xanim, Şer Li Çiya, Kurdê Rêwî, Hewarî, Dê û Dêmarî) and finds out the factors behind the positive representation of Armenians.

Sevda Orak Reşitoğlu in her article “Di Edebiyata Yarsanan de Kalamên Jînan: Mînakê Remzbarê” (The Kalams of the Women in the Yarsan Literature: Example of Remzbar), focuses on the role of women in Yarsan Kurdish Literature in the example of Remzbar and also does the content analysis of the statements of Remzbar.

İbrahim Bingöl in his article “Cihnav di Zazakiya Gimgimê de” (Pronouns in the Zazaki of Gimgim’s Accent), analyzes the pronouns in the Gimgim (Varto)

region which belongs to the northern variety of Zazaki Kurdish.

Nadia JABBAR in her article ”نهنترۆپۆلۆژییه توێژینهوهیهکی ، پرسیهێ ژنان” (Women’s Funeral -An Anthropological Study-) ,by especially focusing on the city of Erbil, analyzes the tradition of funeral of women and the changing potential of this tradition as a social phenomenon.

Özgür Köse, H. Sezgi Saraç and Arda Arikan in the article “An Ethnolinguistic Portrayal of the Arabic-Speaking Orthodox Christian Community of Antakya, Turkey”, analyzes the use of Arabic and the change of its use in Antakya (Antioch) city, the one third of the population of which speaks Arabic, with an intergenerational perspective.

Safia F. Zevenki in her article ”مقارنات في محاكاة الأصوات بين اللغتين العربية والكوردية” (Comparisons In Onomatopoeia Between Arabic And Kurdish), compares the vocabulary of Kurdish and Arabic in terms of Onomatopoeia and by also analyzing the similarities and differences in the two languages she tries to determine the semantic characteristic of Kurdish and Arabic.

Muna Yüceol Özezen translated Stephan Procházka’s work “From Language to Language Death: The Example of the Arabic Spoken in Cilicia (Southern Turkey)”, which was published in “Orientalia Suecana (S. XL - VIII, ss. 115-125, 1999)”, into Turkish with the title “Dil İlişkisinden Dil Ölümüne: Kilikya’da (Güney Türkiye’de) Konuşulan Arapça Örneği”.

Kutlu Akalın and Zafer Duygu translated Sebastian P. Brock’s work “The Nestorian Church: A Lamentable Misnomer”, which was published in “Bulletin of the John Rylands University Library of Manchester (78: 3, 1996)”, into Turkish with the title “Nesturî Kilisesi: Esefle Karşılanacak Bir İsimlendirme”.

In this issue there is also a review of Zafer Duygu’s book “Süryani Tarih Yazıcılığında Geç Antikçağ: Hıristiyanlık, İslam, Siyasi Tarih” written by Kutlu Akalın.

We hope that we could contribute to the World of Science, though little, with the works mentioned above and we want to say that we will be happy with any of your critics and contributions to help us improve.

Dr. Zülküf ERGÜN / Dr. Shahap VALİ
Editors